

Feestelijke Oudejaarsavond rond den Valkenburgsche Tol

„Vaarwel“, ouwe duitendief!

Het jaar 1938 liep op zijn laatste beenen, toen vele Valkenburgers en Voorschotenaren optrokken naar den Valkenburgsche Tol nabij de Haagsche Schouw, ter bijwoning van het gedenkwaardige oogenblik, waarop deze tol „begraven“ zou worden.

Daar de inwoners van Voorschoten en Valkenburg het verdwijnen van dit verkeers-obstakel aanvoelden als een „ontzet“ van Valkenbrug, had zich op den Oudejaarsavond te omstreeks 10 uur een duizendkoppige menigte aan beide zijden van den tolboom verzameld. In aantocht waren het muziekgezelschap „Valkenburg's Harmonie“ en een groote stoet vrachtauto's volgeladen met jeugdige Valkenburgers. Ook waren aanwezig burgemeester De Wilde van Valkenburg met de wethouders en diverse raadsleden.

Voorts de heer Jac. Haasnoot, gemeentegedezichter van Valkenburg en de heer G. Zandbergen, commandant van de brandweer van die gemeente.

Aan de Voorschotensche zijde merkten wij op burgemeester Berkhout, dr. M. v. d. Stoel, consul van den A.N.W.B. en den heer W. Arntzenius, (oud-Voorschotenaar) lid der commissie van den Valkenburgschen weg.

De Harmonie speelde een marsch, waarbij de tolgaarder, de heer H. Vugt, werd rondgedragen op de schouders van enkele enthousiaste aanwezigen. Toen voerde de heer W. Arntzenius namens de Commissie van den weg het woord, waarbij deze herinnerde aan het Kon. Besluit van 17 Juli 1822, waarbij toegestaan werd den zandweg te bestraten en een tol op dezen weg te plaatsen. Op 15 April 1823 werd de weg in gebruik genomen.

De tijden veranderen: toen was er vreugde, dat er een tol was gekomen! Jaren is getracht den weg over te dragen, maar het gelukte niet. Eindelijk kwam een uitweg, toen de Zanderij uit Katwijk de obligaties wilde overnemen, waarmede zij konden worden afgelost.

De commissie is blij, dat zij thans den weg kan overdoen en wenscht beide gemeenten geluk met dezen weg. Spr. hoopte, dat vele Voorschotenaren en Valkenburgers er gelukkig op zullen wandelen!

Burgemeester Berkhout vond het een gedenkwaardigen Oudejaarsavond. Dat spr. tot nu toe slechts driemaal hier geweest is, is mede de schuld van den slechten weg. Het is een strijd den weg eenigermate beagaanbaar te maken. Spr. is dan ook blij, dat de tol gaat verdwijnen. Zich tot de Voorschotenaren richtende, zeide spr., dat wanneer Voorschoten er een behoorlijken weg van wil maken, dat afhangt van de aanwonende eigenaren. Moge er het volgende jaar op Oudejaarsavond een straatweg met een behoorlijk trottoir zijn. Vervolgens droeg hij den tol over aan burgemeester De Wilde.

Deze merkte op, dat een vreemde, die hier kwam, verwonderd de handen ineens zou slaan. Want op Oudejaarsavond worden wij meestal herinnerd aan hetgeen wij moesten missen. Dat doet meestal pijn. Doch het opruimen van dit 116-jarige obstakel geeft vreugde, omdat deze tolboom de ontwikkeling van Valkenburg altijd heeft tegengehouden. Spr. zal met vreugde de symbolische handeling — het openen van den tolboom verrichten en noemde dit een groote eer.

* * *

Spontaan werd dan bij de opening door de aanwezigen een „Lang zullen zij leven“ uitgeroepen, waarop de burgemeesters met den heer Arntzenius als eersten door den ontsloten tolboom passeerden, gevolgd door een file auto's, die „de laatste eer“ aan den tol bewezen.

Toen braken „de vernielende elementen“ los! Met vereende krachten werd juichend de tol afgebroken en het restant op een vrachtauto geladen om naar Valkenburg te worden vervoerd, waar alles verbrand werd, om deze belangrijke verdwijning zoo volledig mogelijk te doen zijn. Op de auto, waarin het restant van den tol werd vervoerd, had men een geschilderd embleem geplaatst, waarop stond „Vaarwel ouwe duitendief“.

Het is thans voor het gemeentebestuur van Valkenburg zaak, om er voor te zorgen, dat de Valkenburgsche weg zoo spoedig mogelijk verbeterd wordt!

De geschiedenis van den Valkenburgsche weg

NU DE TOL IS OPGEHEVEN.

Naar aanleiding van het verdwijnen van den Valkenburgschen tol, is het wel aardig thans iets te vertellen uit de geschiedenis van den Valkenburgsche Weg.

Toen in den na-Franschen tijd verschillende gemeenten niet in staat waren een geheel onvoldoenden kleiweg te vervangen door een straatweg, om de omgeving uit haar verval te helpen — dergelijke pogingen werden in het geheele land door het aanleggen van straat- en waterwegen aangewend — traden particulieren als redders in den nood op.

Ook in deze streek werd een commissie gevormd, bestaande uit de heeren H. Westerbaan en A. Prins uit Katwijk a/d. Rijn, W. Taat, reeder Katwijk a/Zee, mr. Nic. v. Beeftingh uit Valkenburg en mr. P. F. v. Beeftingh uit Leiden, om den kleiweg tusschen Schouw v. Duijvenvoorde en Katwijk a/d. Rijn tot het logement „De Roskam“ en van de Bank v. Leening tot het logement „De Zwaan“ te Katwijk a/Zee te verbeteren. De bestrating van dezen weg zou f. 44.000 kosten. Dit bedrag zou gevonden worden door het plaatsen van 88 aandelen van f. 500 tegen 5% 'saars bij particulieren. 18 Febr. 1822 werd daartoe aan Z. M. Koning Willem I vergunning gevraagd en deze werd verleend op 27 Juli 1822. Drie tolen werden op dezen weg geplaatst, n.l. één tusschen de beide Katwijken, één tusschen het Pastoriehuis Valkenburg en den Korenmolen en één tusschen de Schouw v. Duijvenvoorde en Valkenburg.

Tenslotte werd bepaald, dat de weg eigendom zou blijven van particulieren, welke een commissie moesten benoemen voor de werkzaamheden, verbonden aan het onderhoud, de administratie enz.

Waren de inkomsten van tolgelden en hoefslagelden in den beginne zoo, dat de jaarlijksche 5% rente uitgekeerd kon worden, met de ontwikkeling van het zwaardere verkeer ging de weg méér kosten en moesten de aandeelhouders zich met niets tevreden stellen. Ook konden aan de verbetering van den weg geen uitgaven meer worden besteed, zoodat deze laatste jaren in een zeer slechten toestand verkeerde. Totdat 25 Nov. 1927 de weg op het Provinciaal Wegenplan werd geplaatst. Toen koesterde men de hoop, dat Valkenburg spoedig uit zijn isolement verlost zou worden! Na lang hopen en vreezen werd echter de weg in Juni 1936 weer van het wegenplan afgevoerd, niettegenstaande de protesten van het gemeentebestuur van Valkenburg. Op 28 Sept. 1938 verzocht het gemeentebestuur aan Gedep. Staten om den straatweg te mogen overnemen, ten einde deze van een nieuw wegdek te voorzien en tolvrij te maken. De toestemming werd verkregen. Thans is van eisteren af de weg tolvrij, stellig tot groot genoegen van de Valkenburgsche ingezetenen!

Anno 1938

Tol verdwijnt!